

בא (395)

טובה והוא תחת המדה ההיא אינו יכול לצאת ממנה. מה שאין כן אם יש אהבה בין החבירים וכל אחד אומר חבירי טוב ממני, שיש צדיק אחד שאינו מדבר קודם התפילה והצדיק הזה אומר שחבירו שמדבר וכו' הוא גדול שאינו מבלבל אותו מה שאין כן אני, וחבירו אומר שחבירו יותר גדול שאלולי שהיה מדבר היה משתומם וחבירי הוא איש קדוש מאוד. (אז קמו איש תחתיו)

ספר "אמרי קדושים"

וְאֶכְלָתֶם אֹתוֹ בְּחַפְזוֹן (יב.יא)

נאמר **בשיר השירים** (ב.ח): **"קול דודי הנה זה בא, מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות"**. צורת יציאת מצרים היתה במרוצה ובחפזון. ענין המצה בחג הפסח נועד להזכיר זאת לדורות. החפזון שמוצאים בשכינה הקדושה, עניינו שהקב"ה מריץ את העולם לקראת תכליתו ומטרתו. במצרים היה חפזון לקראת הגאולה מעבדות מצרים, ובכל ימות העולם מוליך הקב"ה את הבריאה לקראת משיח צדקו. כל התנועה של השמש והירח, כל מרוצת החיים של בני אדם, הכל נועד כדי לקדם את היום של תכלית הבראה. כן צריכה להיות ההרגשה של בן תורה. בכל שעה משעות היום, בכל יום ויום, מוטל עליו התפקיד להוביל את הבריאה לתכליתה, את כלל ישראל לגאולתו. חובתו לנצל כל רגע וכל מצב בכדי לקדם המטרה והתכלית, ע"י שאיפה לעליה רוחנית בתורה ותפילה בכל עת ובכל שעה.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "תפארת שמשון"

וּפְסַח ה' עַל הַפֶּתַח (יב.כג)

לעולם אין מושיעים לאדם מן השמים, אלא אם יש בו התחלה של תשובה, כפי שאמרו חכמינו: פתחו לי פתח כחודה של מחט ואנו אפתח לכם כפתחו של אולם. הפתח, אפילו הקטן ביותר, חייב להיפתח תחילה מצד האדם. ברם, כאן במצרים היו בני ישראל שקועים בטומאת הגלות ולא היתה כל התעוררות מצדם ולא נפתח כל פתח, ואף על פי כן חמל עליהם השם יתברך והוא פתח בפניהם תחילה את פתח הגאולה, מבלי להתחשב בכך שהם לא פתחו אפילו פתח כחודה של מחט. זהו שאמר הפסוק: **"וּפְסַח ה' עַל הַפֶּתַח"**, פסח ה' על אותו פתח שהיו בני ישראל צריכים לפתוח תחילה והוא הקדים להם את פתח הגאולה.

ספר "מעניה של תורה"

מיהו המשחית שלא ניתן לבוא למצרים?

וְעָבַר ה' לְנֶגְף אֶת מִצְרַיִם...וְלֹא יִתֵּן הַמִּשְׁחִית לְבֹא אֶל

בְּתֵיכֶם לְנֶגְף (יב.כג)

צ"ב הרי הקב"ה בעצמו היכה את הבכורות, ומה כוונת הכתוב: **"וְלֹא יִתֵּן הַמִּשְׁחִית לְבֹא אֶל בְּתֵיכֶם"**? ביאר

פִּי אֲנִי הַכְּבֹדְתִי אֶת לְבוֹ (י.א)

איתא **במדרש**: שלבו של פרעה נעשה כמו 'כבד', ככל שמבשלים אותו יותר, מתקשה יותר. כן כמה שקיבל מכות, נתקשה לבו יותר. וכן כתיב בפרשת וארא: **"כבד לב פרעה"**, ואיתא **במדרש**: שלבו נהפך ל'כבד'.

ואולי יש לפרש על פי המובא ב"ילקוט שמעוני" בשם מדרש: פעם נסעו חיות בספינה, וכשהגיעו ליבשה ביקש החמור מכס.... כעס המלך האריה על החמור וטרף אותו. לאחר מכן ציוה האריה על השועל, לערוך לפניו את אבריו של החמור, השועל היה רעב ואכל את הלב. שאל האריה בכעס: היכן לבו של החמור? השיב השועל בפקחותו: וכי היה לו לב? הרי אם היה לו לב לא היה מתנהג אליך כך.... וכן יש לומר אצל פרעה, אם היה לו לב, לא היה מתנהג כך... אלא ודאי נהפך לבו לכבד.

ספר "שיח הפרשה"

ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו (יא.ז)

לכאורה יש לשאול מה קשר בין מיתת הבכורות לאי חרצם של הכלבים את לשונם, אלא רש"י מסביר על הפסוק "כחצות הלילה" רבותינו דרשו שאמר משה כחצות שמשמע סמוך לו, או לפניו או לאחריו ולא אמר בחצות שלא יטעו איצטגניני פרעה ויאמרו משה הוא שקרן. לכאורה יש להקשות הרי מן הגמרא ברכות (דף ג.) שלוש משמרות הוא הלילה: ראשונה חמור נוער, בשניה כלבים צועקים בשלישית תינוק יונק משדי אמו וכו', אם כן היה להם סימן מובהק ל"חצות" באמצע האשמורה השניה, עם צעקת הכלבים, אלא לכן ממשיכה התורה ואומרת לנו, "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו" שבאותו לילה לא צעקו הכלבים.

ספר טעם התורה בשם ר' יונתן אייבשיץ

וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר בְּמוֹשְׁבֹתָם (י.כג)

אמר הרה"ק **החידושי הרי"ם**, כל יהודי דומה ליהלום, אולם היהלום מאיר רק אם הוא מלוטש כראוי, ומונח במשבצת המתאימה. כך גם בני ישראל, צריך לשבץ כל יהודי במקום המתאים, ואז יראה אורו לעין כל. וזה הכוונה: **"וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר בְּמוֹשְׁבֹתָם"**, כאשר ישראל נמצאים **"בְּמוֹשְׁבֹתָם"**, משובצים במקום המתאים, במסגרת נאותה לייחודיות של כל אחד, הם מאירים וזוהרים.

ספר "ילקוט מאיש

לרעהו"

לֹא רָאוּ אִישׁ אֶת אָחִיו וְלֹא קָמוּ אִישׁ מִתְּחֻתּוֹ (י.כג)

היינו כמו רואה אני את דברי אדמו"ן (כתובות קח:), שאם אין אחדות היינו שנותן פגם בהנהגת חבירו אז לא קמו איש מתחתיו, רצה לומר שהוא משועבד לאיזה מדה לא

"וַיִּשְׁאַלּוּ מִמְצָרִים כָּלִי כֶסֶף וְכֹלֵי זָהָב", מעשי החסד הביאו להשפעה של נתינה
רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא

הלכה: חומר איסור ברכה שאינה צריכה

כל המברך ברכה שאינה צריכה הרי זה נושא שם שמים לשוא והרי הוא כנשבע לשוא ואסור לענות אחריו אמן. איסורו מהתורה משום **"לא תשא את שם ה' אלוקיך לשוא"**, לדעת הרמב"ם **והשו"ע**. אולם כמה מרבתינו הראשונים שאיסור ברכה שאינה צריכה הוא מדרבנן ולא מהתורה. היות ומזכירו בברכה דרך שבח, אך אם מזכירו לשם לבטלה עובר על מצוה עשה של ה' **אלוקיך תירא**.

ספר "הליכות ברכות" רב אופיר מלכא שליט"א

פתגם: תמונה אחת שוה יותר מאלף מלים, ומלה אחת של שבח שוה יותר מאלף מלות בקורת. ספר שמחלה

חקירה: שוויה אנפשיה חתיכה דאיסורא

נאמנות, שמסתבר שלא ישקר לרעת עצמו, או שאסור על עצמו כנדר (קצות החושן לד, הגר"ש שקאפ כתובות ז ד"ה לפ"מ, גם נאמנות גם נדר יחד) **ספר "קובץ יסודות וחקירות"**

סיפור: חצי קדיש: ביום השנה לפטירת אביו נקלע חסיד אחד לבית הכנסת של 'מתנגדים' וירד לפני התיבה. כשהגיע לקדיש אמר כמנהגם של חסידים **"ויצמח פורקניה ויקרב משיחיה". מיד קמה שערוריה בבית הכנסת כמה מן ה'מתנגדים' השמיעו כנגד החסיד קראית גנאי וגידופים. אחר התפילה פנה החסיד לאותם נרגנים ואמר להם: אתם מיותר בעינכם **"ויצמח פורקניה"**, ואילו אני מיותר בעיני, **"בחיכון וביומיכון"****

ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף קפג)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, אברהם בן חנה רחל שרה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זויריה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה. **זיווג הגון**: נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. **הצלחה רבה**: נתן בן רבקה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. **לעילוי נשמת**: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. אמיל חיים בן עזר עזיזה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נג'מה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטרייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרווקה.

הגר"א, כוונת התורה לומר אפילו אם הגיע זמנו של אחד מישראל למות באותו לילה, מנע הקב"ה את מלאך המוות לעשות את מלאכתו, שלא יהיה פתחון פה למצרים כי גם אצל ישראל מתו נפשות. ה"כלי יקר" מיישב באופן נוסף, מה שנאמר: **"אני ה'"**, אני בעצמי ולא ע"י שליח, היינו בתחילה יצא הקב"ה בעצמו כדי להפיל שרו של מצרים, כי דבר זה אין בכוחו של שליח או מלאך לעשותו, ולאחר שהפיל את שרו של מצרים שלח הקב"ה משחיתים להכות את בכורי מצרים. ועל פי זה ביאר את שינוי הלשון בפסוק דבתחילה כתוב: **"אני יוצא פתוף מצרים"** (יא.ד) ולא אמר **בארץ מצרים**, ואח"כ כתוב: **"ומת כל בכור בארץ מצרים מִבְּכוֹר"**, אלא היציאה הראשונה לא היתה בארץ מצרים כי אם בשמים להרוג את השר וזה שאמר: **"פתוף מצרים"**, היינו להרוג את המלאך עצמו, ולאחר מיכן בא: **"בארץ מצרים"**, להכות את הבכורים. וסיים וזה תירוץ יקר.

ספר "אוצרות התורה"

וַיִּשָּׂא הָעַם אֶת בְּצֻקוֹ טָרִם יְחַמֵּץ (יב. לד)

לכאורה תמוה, הרי כבר ידעו שיצאו ממצרים לפני כן ארבעה ימים, משעה שנצטוו מעשור לחודש להכין שה לפסח, ובאותה פרשה נאמר שיצאו ממצרים, ולמה לא אפו מצות כדרך היוצאים לדרך שלא במקום ישוב, וכל שכן שהיו ציבור גדול ויקשה עליהם למצא מזון לעם רב שכזה. ומכאן ראינו, לגודל מעלתם של ישראל כשיצאו ממצרים, שביטלו דעתם ורצונם לדעתו של משה רבינו ולא עשו מאומה בלא שנצטוו על כך, וכיון שנצטוו להביא קרבן פסח ולא נצטוו להכין צידה לדרך לא עשו זאת.

עם היהודי גרם שגם המצרי ישאיל
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כְּדַבַּר מֹשֶׁה וַיִּשְׁאַלּוּ מִמְצָרִים כָּלִי כֶסֶף וְכֹלֵי זָהָב וְשִׁמְלֹת (יב. לה)

פירש רש"י: כדבר משה, שאמר להם במצרים, וישאלו איש מאת רעהו (שמות יא, ב.). ולכאורה, מה הוא מחדש בדברים אלו? הרי זה מה שכתוב, **מה בא רש"י להוסיף בפירושו? אומר הגאון מוילנא**, פלאי פלאים ממש. משה רבינו אומר לכלל ישראל בשם הקב"ה **שישאלו "איש מאת רעהו"** כלי כסף וכלי זהב, הלזאת יקרא **"רעהו"**? המצרי הזה הוא חבר של הישראלי? אלא, אומר הגאון, מה שנאמר **"דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף..."** אין הכונה שאת הכלים ישאל היהודי מהמצרי אלא מחברו היהודי! **"רעהו"** אכן הכונה ליהודי ולא למצרי! שכן, אם רוצים היהודים שהגוי ישאיל להם את כליו, קודם כל לעשות חסד אחד עם השני. מעשי החסד הללו יביאו שפע של חסד לעולם וכך גם המצרי ישאיל. ואכן **"בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כְּדַבַּר מֹשֶׁה"**, שאמר להם במצריים **"וישאלו איש מאת רעהו"** מהחבר היהודי, וזה הביא

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr